Duygusal Tepkisellik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Duygusal Tepkisellik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20382

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Duygusal Tepkisellik Ölçe?i, bireylerin duygusal uyaranlara kar?? gösterdikleri tepkilerin yo?unlu?unu, süresini ve genel hassasiyet düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, Seçer, Halmatov ve Gençdo?an (2013) taraf?ndan Türkçeye uyarlama çal??mas? yap?larak psikoloji alan?na kazand?r?lm??t?r. Ölçe?in uyarlama çal??mas?, yap? geçerli?i ve iç tutarl?l?k güvenirli?i aç?s?ndan yüksek istatistiksel de?erler sunarak, Türk kültüründe duygusal tepkiselli?in ölçülmesinde güvenilir ve geçerli bir araç oldu?unu göstermi?tir.

Ölçek, toplam varyans?n önemli bir k?sm?n? aç?klayan üç faktörlü bir yap?ya sahiptir: Hassasiyet, Duygusal Tepkisellik ve Psikolojik Dayan?kl?l?k. Bu faktörler, bireylerin hem duygusal olaylara kar?? ne kadar kolay etkilendi?ini hem de bu duygusal durumlarla ba?a ç?kma kapasitelerini de?erlendirmeye olanak tan?r.

Anahtar Kelimeler

Duygusal Tepkisellik, Psikolojik Dayan?kl?l?k, Hassasiyet, Geçerlik, Güvenirlik, Faktör Analizi, Uyarlama, Likert Ölçe?i.

Yazarlar

?smaiil Seçer, S. Halmatov, B. Gençdo?an

Amaç

Duygusal Tepkisellik Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin duygusal durumlar kar??s?nda sergiledikleri tepkisel davran??lar?n ve deneyimlerin yo?unlu?unu ve süresini ölçmektir. Özellikle üzücü veya stresli olaylar kar??s?nda bireyin ne kadar kolay duygusalla?t???n? ve bu duygusal durumun etkisinin ne kadar sürdü?ünü belirlemeye odaklan?r.

Ölçe?in Türkçeye uyarlanmas?, Türk popülasyonunda duygusal tepkisellik düzeylerini güvenilir bir ?ekilde belirleyebilmek ve bu yap?n?n psikolojik ara?t?rmalarda kullan?labilirli?ini sa?lamak için yap?lm??t?r. Ölçek, klinik ve akademik çal??malarda bireysel farkl?l?klar?n anla??lmas?na katk?da bulunmaktad?r.

Yap?

Ölçek, literatürde tan?mlanan duygusal tepkisellik yap?s?n? ölçmektedir. Duygusal tepkisellik, bireyin duygusal uyaranlara h?zl?, yo?un ve uzun süreli tepki verme e?ilimi olarak kavramsalla?t?r?l?r. Bu yap?, genellikle yüksek duygusal yo?unluk, dü?ük duygusal düzenleme yetene?i ve artan hassasiyet ile karakterizedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yap?lan faktör analizi çal??malar? sonucunda ölçe?in üç temel alt boyutu oldu?u tespit edilmi?tir:

Hassasiyet: Bireyin küçük veya önemsiz görünen olaylar kar??s?nda dahi kolayca duygusal tepki gösterme e?ilimi.
Duygusal Tepkisellik: Ya?anan duygular?n yo?unlu?u ve ?iddeti.
Psikolojik Dayan?kl?l?k: Olumsuz duygusal deneyimlerin ard?ndan h?zl? toparlanma ve uzun süre etkisinde kalmama kapasitesi.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?ini test etmek amac?yla hem Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. Yap? geçerli?i çal??malar?, ölçe?in teorik olarak öngörülen yap?y? yeterince temsil etti?ini do?rulam??t?r.

Yap?lan Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) sonuçlar?, üç faktörlü yap?n?n model uyumunun mükemmel düzeyde oldu?unu göstermi?tir (X^2=179.29, sd=127, p=.00). X^2 /sd oran?n?n 1.41 olmas? (genellikle kabul edilebilir s?n?r?n 3.0 veya 5.0 oldu?u göz önüne al?nd???nda), modelin veriye çok iyi uyum sa?lad???n? kan?tlamaktad?r.

DFA uyum indeksleri a?a??daki gibi rapor edilmi?tir: RMSEA=.066, RMR= .012, NFI=.90, CFI=.94, IFI=.94, RFI=.91, AGFI=.90 ve GFI=.90. Bu indeks de?erlerinin tamam?, ölçe?in Türk kültürüne uyarlanan yap?s?n?n kabul edilebilir veya iyi düzeyde uyum gösterdi?ini teyit etmektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l?k güvenirli?ini belirlemek için Cronbach Alfa katsay?s? hesaplanm??t?r. Toplam ölçek için elde edilen iç tutarl?l?k katsay?s? .91 olarak belirlenmi?tir, bu da ölçe?in yüksek düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermektedir.

Alt boyutlar baz?nda iç tutarl?l?k katsay?lar? da yüksek de?erler sunmu?tur:

Hassasiyet alt boyutu: .86
Duygusal Tepkisellik alt boyutu: .76
Psikolojik Dayan?kl?l?k alt boyutu: .81

Bu sonuçlar, ölçe?in farkl? alt boyutlar?n?n da kendi içlerinde tutarl? oldu?unu ve güvenilir ölçümler sa?lad???n? kan?tlamaktad?r.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal temelini belirlemek üzere öncelikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) gerçekle?tirilmi?tir. AFA sonuçlar?na göre, KMO de?eri .871 olarak bulunmu?tur; bu de?er,

ARABPSYCHOLOGY.COM

örneklem büyüklü?ünün ve verinin faktör analizi için uygun oldu?unu göstermektedir. Bartlett testi χ2 de?eri ise 864,937 (p< .001) olarak anlaml? bulunmu?tur, bu da maddeler aras?nda anlaml? korelasyonlar?n varl???n? i?aret etmektedir.

AFA sonucunda, toplam varyans?n % 49.77'sini aç?klayan üç faktörlü bir yap? elde edilmi?tir. Bu üç faktörlü yap?, teorik beklentilerle uyumlu olarak Duygusal Tepkisellik, Hassasiyet ve Psikolojik Dayan?kl?l?k alt boyutlar?n? temsil etmektedir. Daha sonra bu üç faktörlü yap?n?n do?rulu?u, uyum indeksleri yüksek ç?kan Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile teyit edilmi?tir.

Ölçme Arac?

Test Türü: Uyarlama

Format: Yaz?l? öz bildirim ölçe?i

Mevcut Diller: Türkçe (Orijinali ?ngilizce veya ba?ka bir dilde olabilir, ancak uyarlama Türkçe yap?lm??t?r.)

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon (Uyarlama çal??mas? üniversite ö?rencileri veya genel yeti?kinler üzerinde yap?lm?? olabilir.)

Ya? Grubu: Yeti?kinler

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama çal??mas? için kullan?lan örneklem detaylar? kaynak makalede mevcuttur. Ölçek, bireylerin duygusal tepki verme e?ilimlerini ölçtü?ünden, genel yeti?kin popülasyonuna uygundur.

Test Metodolojisi: 4'lü Likert tipi derecelendirme. Yan?t seçenekleri: Tamamen kat?l?yorum - Kat?l?yorum - Kat?lm?yorum - Hiç kat?lm?yorum.

Anahtar Kelimeler

Duygusal Yo?unluk, Psikometri, Yap? Geçerli?i, ?ç Tutarl?l?k, Uyarlama Çal??mas?, Faktör Yükleri, Öz Bildirim.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?il.

?leti?im E-posta Adresleri: ismailsecer@hotmail.com

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?il.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçeye uyarlama çal??mas? 2013 y?l?nda yay?nlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için yazar ?smaiil Seçer ile ileti?im kurulmas? önerilir. Yazara ait ileti?im adresi: ismailsecer@hotmail.com. Ölçek, akademik ara?t?rmalar için genellikle izin al?narak kullan?lmaktad?r.

Orijinal PDF doküman?na a?a??daki ba?lant? üzerinden ula??labilir (PDF indirme linki): duygusal-tepkisellik-olcegi-toad.pdf. Ayr?ca makalenin bir ba?lant?s? da mevcuttur: d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net

Kaynaklar

Seçer, ?., Halmatov, S., ve Gençdo?an, B. (2013). Duygusal Tepkisellik Ölçe?inin Türkçeye uyarlanmas?: Güvenirlik ve geçerlilik çal??mas?. *Sakarya University Journal of Education, 3*(1), 77-89.

Duygusal Tepkisellik Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu?tur ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Üzücü olaylar kar??s?nda çok kolayca duygusalla??r?m
Çok küçük ?eyler bile beni duygusalla?t?r?r.
Bir duyguyu ya?ad???mda çok yo?un ya?ar?m.
Üzücü bir ?ey ya?ad???mda, uzun bir süre ona kafa yorar?m

ARABPSYCHOLOGY.COM